

#UKI20300
- Oikeenlaista kemiaa

Meidän kaupunkimme
yhdistysohjelma
2020 -luvulle

Päätöksentekoprosessi:

Yhdistysohjelma hyväksytty

Kaupunginhallitus

9.3.2020

§ 79

*Hyvinvointi- ja vapaa-
aikalautakunta*

25.2.2020

§ 9

Kaupunginhallitus

8.4.2019

§ 138

*Hyvinvointi- ja vapaa-
aikalautakunta*

26.3.2019

§ 30

Kaupungin johtoryhmä

19.3.2019

§ 6

Meidän kaupunkimme

- Yhdistysohjelma 2020-luvulle

Uudenkaupungin kaupunki

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

2020

Mikä yhdistysohjelma on?

**Yhteisenä
päämääränä on
hyvän elämän
Uusikaupunki**

Tämä on Uudenkaupungin yhdistysohjelma 2020-luvulle. Ohjelma on toisaalta uusikaupunkilaisen **yhdistyskentän tahdonilmaus ja tiekartta** viihtyisän, osallistavan ja elinvoimaisen Uudenkaupungin puolesta. Toisaalta sen tavoitteena on kirjoittaa auki ne **tavoitteet ja toimenpiteet**, miten yhteistyötä kaupungin ja kolmannen sektorin välillä halutaan kehittää. Yhteisenä päämääränä on hyvän elämän Uusikaupunki.

Yhdistysohjelman toimenpide-ehdotukset jakautuvat kahteen luokkaan: osa on täsmällisiä ehdotuksia toimintatapoihin ja osaa voi pitää enemmän yleisluontoisina suosituksina.

Yhdistysohjelman keskeisiä kulmakiviä ovat:

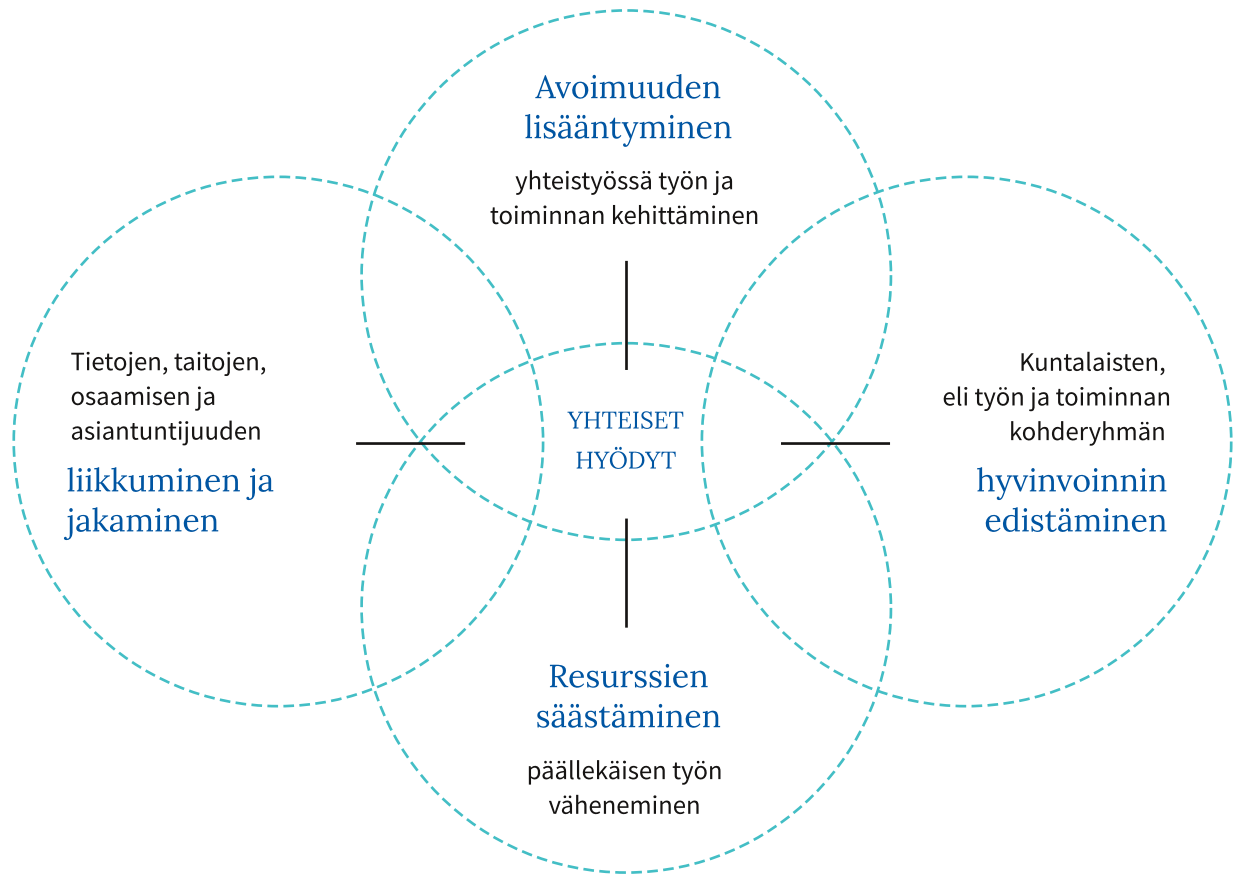
1. Ihmiset haluavat olla mukana heille merkityksellisissä asioissa, joita he yhdessä toteuttavat yhdistysten (väline) kautta.
2. Kansalaistoiminnan, yhdistysten ja järjestöjen elinvoimaisen tulevaisuuden ratkaisee se, kuinka ne pystyvät järjestämään (organisoimaan) toimintansa uusia sukupolvia houkuttelevalla tavalla
3. Yhdistyksillä ja järjestöillä on asema verkostoissa ja ne ovat kumppaneita.

Kuntalaki edellyttää kuntia strategioissaan ottamaan huomioon asukkaiden osallisuuden ja kuulemisen.

Sekä kunta että yhdistykset ja järjestöt tarvitsevat toisiaan ja yhteistyöllä saavutetaan yhteisiä hyötyjä.

Kunta tarvitsee yhdistyksiä ja järjestöjä hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden turvaamiseen.

Yhdistykset ja järjestöt tarvitsevat kumppanikseen kuntaa tukemaan kansalaisyhteiskunnan toiminnan edellytyksiä ja mahdollisuuksia.

1. kaavio || Kunnan ja yhdistysten yhteistyön yhteiset hyödyt

Uudenkaupungin yhdistysohjelmaa on valmisteltu yhdessä

**Taustalla
laajapohjainen
osallistaminen**

Uudenkaupungin yhdistysohjelmassa kohtaavat Uudenkaupungin yhdistys- ja järjestötoimijoiden sekä kaupungin viranhaltijoiden ja eri sidosryhmien kanssa käydyt keskustelut, yhdistysiltojen anti sekä toteutetut kyselyt ja selvitykset.

Yhdistysohjelman on toteuttanut Varsinais-Suomen Kylät ry yhteistyössä Uudenkaupungin kaupungin ja Leader Ravakan kanssa. Valmisteluprosessi oli osallistava. Yhdistyskysely lähetettiin yli 200:lle yhdistystoimijalle, johtoryhmälle ja valtuutetuille. Yhdistysilloista tiedotettiin monikanavaisesti (sähköposti, kaupungin www-sivut, tapahtumakalenteri, some-kanavat, paikallismedia). Paikallismediassa oli useita artikkeleita valmisteluprosessin aikana.

Webropol-kyselyyn vastasi 45 toimijaa 42 yhdistyksestä, kuusi viranhaltijaa ja kahdeksan luottamushenkilöä. Yhdistysilloissa kävi kaikkiaan noin 215 osallistujaa noin 60 yhdistyksestä.

[Lista yhdistysilloista tämän ohjelman lopussa.](#)

Yhdistysohjelma toteuttaa kaupunkistrategiaa

**Käytännönläheinen
suunnitelma**

Uudenkaupungin yhdistysohjelman tarkoituksena on olla **kaupunki-strategian toteuttamista** edistävä **käytännönläheinen suunnitelma**, jolla konkretisoidaan vision sisältöä ja päämäärien toteuttamista **kansalais-toiminnan ja asukkaiden** näkökulmasta.

#UKI20300 - Oikeenlaista kemiaa

PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET, JOIDEN AVULLA TOTEUTAMME VISION

HALLITTU KASVU

Monipuolistuva ja kasvava
elinkeino toiminta
Osaava työvoima ja
innovaatiot
Vetovoimainen kaupunki ja
imago
Kestävä kehitys

HYVÄ ELÄMÄ

Monipuoliset palvelut
Kaventuneet
hyvinvointierot
Viihtyisä kaupunki

KEHITTYVÄ YHTEISTYÖ

Strateginen johtaminen ja
yhteistyö
Henkilöstön osaaminen ja
hyvinvointi
Tasapainoinen konsernitalous
Avoin viestintä ja
kuntalaisyhteydet

PERUSTANA YHTEISET TOIMINTAAMME OHJAAVAT ARVOT

YHTEISÖLLISYYS – "Juuri oikeenlaista kemiaa"

TAVOITTEELLISUUS – "Hei, ei se riitä et on mukavaa. Sen täytyy olla paljon parempaa"

ROHKEUS – "Siinä täytyy olla unelmii"

LUOTTAMUS – "Ei siitä muuten mitään tuliskaan"

1.

Visio Uudenkaupungin yhdistys- ja järjestötoiminnasta 2020-luvulla

Näin me haluamme:

Uudenkaupungin yhdistyksissä ja järjestöissä on *vetovoimaa*.

Yhdistykset ovat kohtaamispaikkoja, jotka **toivottavat kaikki tervehdulleeksi**. Yhdistykset edustavat paitsi omaa yhteisöään, myös Uutta-kaupunkia kokonaisuutena. **Yhdistysten profiili on nykyaikainen, raikas ja innostava; pääosassa on toiminta**, eivät kokoukset ja paperit. Yhdistykset käyttävät monenlaisia tiedotuskanavia tehokkaasti ja tieto tavoittaa jäsenistön oikea-aikaisesti. Mukana on kaikenikäistä ihmisiä erilaisista kulttuuritaustoista.

Yhdistysten tapahtumissa viihdytään avoimessa ja positiivisessa ilmapiirissä ja niitä tehdään yhdessä, myös kaupungin kanssa. **Yhdistysten toiminta on ajankohtaista ja monipuolista – osallistumisvaihtoehdot ovat joustavia ja pienikin vapaaehtoispanos huomioidaan**. Toimintakulttuuri Uudessakaupungissa on avointa, läpinäkyvää ja tieto kulkee. Yhdistykset vaihtavat kokemuksia keskenään ja keskusteluyhteys kaupungin kanssa on toimiva ja säännöllinen. Uudenkaupungin kukoistus ja kaupunkilaisten hyvä elämä tehdään yhdessä.

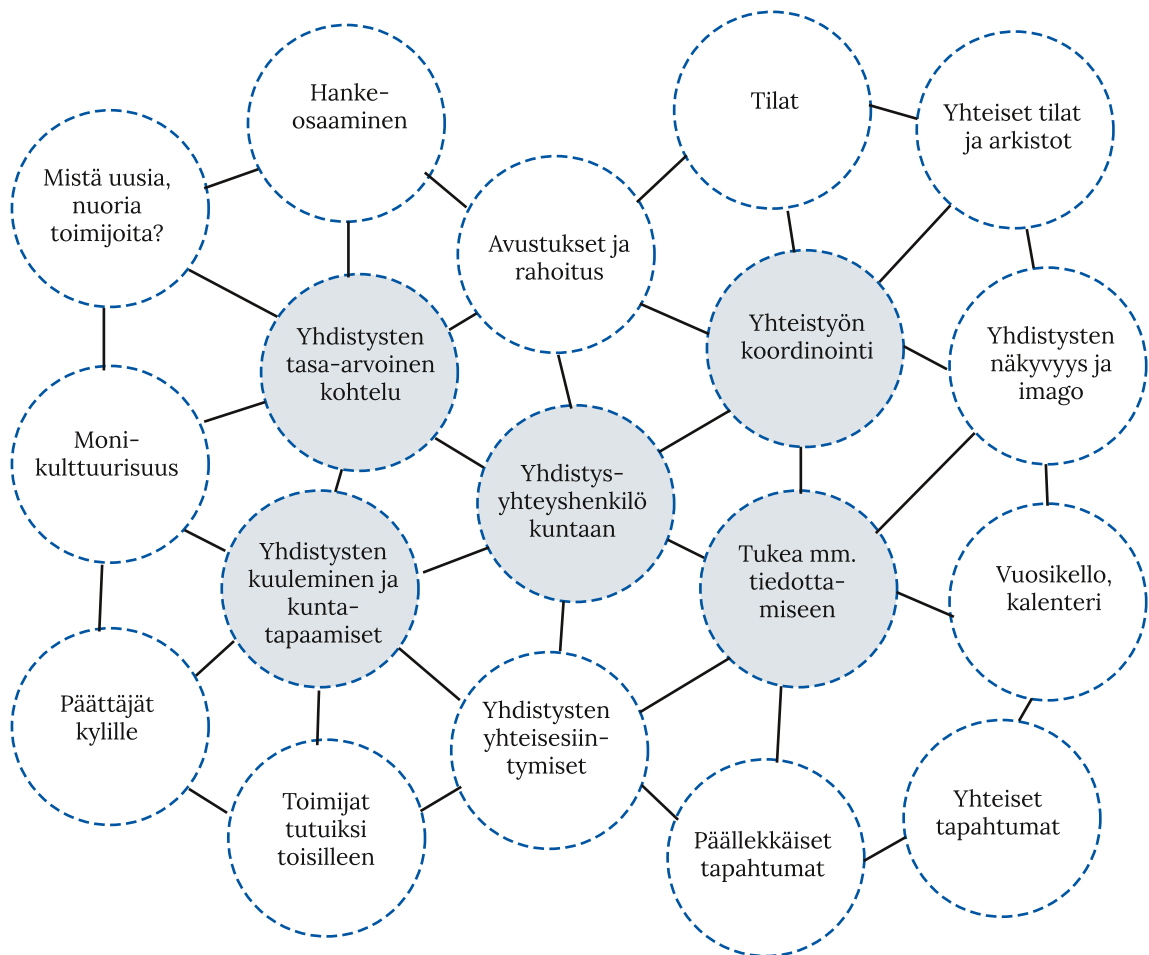
2. Uudenkaupungin yhdistykset muuttuvassa toimintaympäristössä

*Yhdistysten
tulevaisuus
puhuttaa*

Maailma muuttuu entistä nopeammin ja entistä monimutkaisemmaksi. Muutokset heijastuvat osaltaan myös yhdistys- ja järjestökenttään Uudessakaupungissakin. Uudessakaupungissa on Patentti- ja rekisterihallituksen marraskuun 2019 lopun tilastojen mukaan 325 yhdistystä. Näistä tavoitettiin yhdistysilloissa ja webropol-kyselyllä noin 60 yhdistystä. Samansuuntaiset teemat puhuttivat toistuvasti useammassa tilaisuudessa.

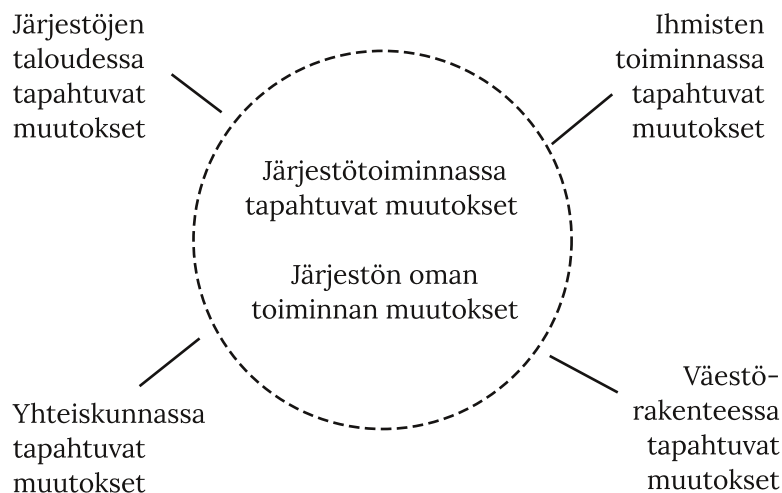
2. kaavio || Yhdistysilloissa ja kyselyissä puhuttaneet teemat

3. kaavio || Järjestöjen toimintakentän muutokset, Heikki Vuojakoskea mukaillen

Yhdistysiltojen ja -kyselyiden perusteella pitkäjänteiseen toimintaan pyrkivän yhdistystoiminnan ja alati muuttuvan toimintaympäristön tilanetta voi hahmottaa oheisen kaavion avulla.

1. Väestörakenteesta johtuvat muutokset

Yhdistysaktiivien määrä näyttää vähenevän ja vanhenevan. Uudenkaupungin väkiluku itsessään on heilahdellut jonkin verran, sillä poisuuton vastapainoksi etenkin autotehdas on houkuttellut kaupunkiin uutta väkeä. Väkeä on tullut myös muista kulttuureista. Uusien asukkaiden ja monikulttuurisuuden hyödyntäminen ovat haasteita mutta myös mahdollisuuksia niin Uudellekaupungille kuin yhdistysmaailmallemkin.

Ollaanko väestörakenteen muutokseen valmiita?

2. Ihmisten toiminnassa tapahtuvat muutokset

Ihmisten työ ja vapaa-aika sirpaloituvat, työnteon tavat ja paikat monimuotoistuvat. Sitoutuminen on lyhytaikaista ja projektimaisuus ulottuu töistä vapaa-ajalle. Vapaa-ajasta kilpaillaan monella suunnalla, elämysten rooli korostuu. Digitalisaatio muuttaa niin työtä kuin vapaa-aikaakin. Vapaaehtoisten projektimainen osallistuminen on hyödynnettävä voimavara myös yhdistyksille.

Osaavatko yhdistykset toimia alustana ja tukena ihmisten pop up -tyyppiselle spontaanille toiminnalle?

3. Järjestöjen taloudessa tapahtuvat muutokset

Järjestöjen taloudessa tapahtuvat muutokset kertovat avustusten ja tukien määrien ja mahdollisuuksien vaihteluista, samoin varainhankinnan keinoista. Kaupungin ja julkisen sektorin tuki on entistä useammin kohdeperustaista ja tarvetta on selkeämmille pelisäännöille. Toisaalta Uudessakaupungissa on hyödynnetty tehokkaasti esimerkiksi Leader-tukia ja muita avustuksia.

Osaavatko yhdistykset ja järjestöt hakea tukia ja avustuksia? Onko jäsenmaksu ainoa varainhankinnan keino? Onko yhdistyksillä riittävää hankeosaamista?

4.
*Yhteiskunnassa
tapahtuvat muutokset*

Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset keskittyvät hyvinvointiyhteiskunnan ympärille. Väestö ikääntyy ja huoltosuhde muuttuu edelleen voimakkaasti. Kuntatalous on tiukoilla ja monet palvelut hoituvat jatkossa jonkun muun kuin kunnan toteuttamana, kunnalle jää järjestämisvelvollisuus. Asukkaiden ja järjestöjen vastuu hyvinvoinnista ja vaikkapa arjen turvallisuudesta kasvaa. Kunnat kuten Uusikaupunki ovat olleet toisaalta halukkaita yhteistyöhön ja erilaisiin kumppanuuksiin.

Miten yhdistykset määrittelevät suhteensa kumppanuuksiin?

5.
*Järjestötoiminnan
muutokset*

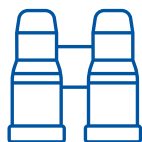
Järjestötoiminnassa tapahtuu muutoksia, jotka perustuvat monesti ihmisten toiminnan muutoksiin. Muutokset liittyvät vapaaehtoisten vähenemiseen ja uudentyypisen vapaaehtoisuuden kehittymiseen. Nuoria kaivataan lisää. Uudenlaisten toimintatapojen käyttöönotto ja viestinnän tehostaminen ovat kohtalonkysymyksiä uusien toimijoiden saamiseksi.

Osaavatko yhdistykset brändätä itsensä muuttuvassa toimintaympäristössä vetovoimaiseksi?

6.
*Järjestön oman
toiminnan muutokset*

Järjestön oman toiminnan muutokset – tai muuttumattomuus – on tietysti tapauskohtaista. Yleistäen voisi todeta, että halukkuus yhteistyöhön toisten yhdistysten ja kaupungin kanssa näyttäisi olevan leimallista Uudessakaupungissa.

Onko yhdistyksessä pohdittu, miksi se on aikanaan perustettu, miksi se on olemassa? Mennäänkö aate vai arki edellä?

Onko yhdistyksellä *strategiaa* tulevaisuuteen?

Uskaltaanko päästää irti vanhasta ja asettaa uusia tavoitteita uudessa toimintaympäristössä?

3. Yhdistystoiminnan kehittämispolkuja 2020-luvulle

1. Uudenkaupungin ketterä yhdistyskenttä

Yhdistystoiminta muuttuu ja muovautuu toimintaympäristön mukana. Sopeutuvan muutoksen ohella oppivat ja ketterät yhdistykset pyrkivät aktiivisesti ottamaan tulevaisuuden tekemisen omiin käsiinsä kehittämällä uusia toimintoja ja toimintatapoja sekä arvioimalla omaa toimintaansa. Kohderyhmäajattelu, avoin tiedottaminen ja hyvä tekemisen meininki sekä verkostoituminen ovat vetovoimaisen yhdistyksen tunnusmerkkejä.

Toimintaympäristön haasteet ovat tällaiselle yhdistykselle myös mahdollisuuksia. Tarvitaan kuitenkin yhdistystoimijoiden osaamisen kehittämistä, oman ydintoiminnan kirkastamista, toiminnan kehittämistyötä, kokeilukulttuuria ja uusien resurssien hankkimista. Pitää astua ulos omalta mukavuusalueelta. Tämä ei tarkoita perinteisten toimintatapojen syrjäyttämistä vaan niiden täydentämistä.

Ketterä yhdistys toimii erilaisissa verkostoissa ja kierrättää jäsentensä, aktiiviansa ja sidosryhmiensä kehittämissideoita laajempien joukkojen hyödynnettäväksi. Ketterä yhdistys osallistuu työpajoihin, verstaasiin, seminaareihin, kumppanuuspöytiin, järjestöfoorumeihin ja verkkoalustoille ja luo osaltaan osaamisen ja resurssien jakamistaloutta. Ketterä yhdistys osallistuu myös koulutuksiin: osallistaminen, joukkoistaminen, digitaalisuus, joukkorahoitus ym. ovat ainakin ilmiötasolla tuttuja. Yhdistysten ja järjestöjen osaaminen ja toiminta voivat muodostaa yhdessä merkittäviä osaamiskeskittyviä.

2. Kumppanuutta ja koordinaatiota

Uudenkaupungin ja sen yhdistysten väliseen yhteistyöhön sisältyy paljon mahdollisuuksia. Tiedonvaihtoa ja keskusteluyhteyttä parannetaan, sillä osapuolilla ei läheskään aina ole tietoa, mitä kullakin on meneillään. Hyvä keskusteluyhteys ja tiedonkulku ovat hyviä lähtökohtia yhteiselle tekemiselle ja kumppanuudelle.

Käytännössä tiedonvaihtoa – ja koordinaatiota – kaivataan etenkin tapahtumien järjestämisessä ja tilojenkäyttökysymyksissä. Kaupunki voi myös

hyödyntää yhdistysten ja järjestöjen asiantuntijuutta paremmin. Niillä on sekä kokemuspohjaista että ammatillista osaamista, jota tulee saada valmistelijoiden ja päättäjien käyttöön jo asioiden ja palvelujen valmisteluvaiheessa.

Yhdistyksillä on myös potentiaalia toimia heikossa elämäntilanteessa olevien tai muuten osallisuuden kannalta vaikeiden ryhmien äänenä. Uudessakaupungissa tällaisia ovat erityisesti maahanmuuttajat ja muut uudet asukkaat.

3. Kansalaisyhteis- kunta näkyväksi

Tulevaisuuteen suuntaava Uusikaupunki tarvitsee yhdistyksiä ja järjestöjä, kansalaisyhteiskuntaa. Kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistyön rooli ovat merkittäviä, mutta ne mielletään helposti vain ihmisten vapaa-ajan harrastustoiminnaksi ja kevyeksi puuhasteluksi. Yhdistysohjelma ja sen jalkauttaminen ovatkin keinoja arvostaa tätä kansalaistoimintaa, tehdä sitä näkyväksi ja lisätä ihmisten ymmärrystä sen tärkeydestä. Kenties se edistää jopa uusien yhdistysaktiivien löytymistä.

Yhteistyön ohella yhdistyksillä on tarve erilaisille tukitoimille ja erityisille yhdistysyhteystyöhenkilöille. Yhdistysyhteistyön rakenteellisina välineinä ovat yhdistystapaamiset ja -foorumit, toimialakohtaiset yhteistyöryhmät, kumppanuuspöydät ja erilaiset koulutus- ja kehittämispalvelut.

Uudenkaupungin kansalaistoimintamalleja tehdään näkyväksi myös maakunnan ja valtakunnan tasolla mm. erilaisten kokeilujen kautta.

Kirjatkaa ylös yhdistyksenne tulevaisuuden haasteita ja mahdollisuuksia!

4

Yhdistysystävällinen Uusikaupunki kehittämispolkujen tukijana käytännössä

Osallisuus

Osallisuutta tukeva Uusikaupunki mahdollistaa asukkaiden aktiivisen osallistumisen mm.

ylläpitämällä lakisääteisiä elimiä (nuorisovaltuustot sekä vanhus- ja vammaisneuvostot),
järjestämällä laajempia järjestöfoorumeja ja
järjestämällä toimialakohtaisia yhteistyöryhmiä, kuten seurafoorumeja
kokeilee uudenlaisia (digitaalisia) osallisuuden alustoja kuntalaiskeskustelun virkistämiseksi
tukee kylä- ja kaupunginosien aktiivisuutta
panostaa erityisryhmien (mm. uudet asukkaat, maahanmuuttajat) sitouttamiseen.

Tasavertainen kumppanuus

Kumppanuuteen panostava Uusikaupunki tunnistaa ja tunnustaa järjestöt tasavertaisina kumppaneina

toteuttamalla omalta osaltaan yhdistysohjelmaa
laatimalla käytännöt kumppanuuden toteutumiselle sekä
edistämällä kumppanuuskokeiluja, mm. kumppanuus- ja ratkaisupöytiä.

Järjestöyhteistyön toteuttaminen

Kumppanuuteen panostava Uusikaupunki

nimeää toimialakohtaisten viranhaltijoiden ohella yhdistysyhdyshenkilön
kutsuu yhdistykset säännöllisesti koolle keskustelemaan asukkaiden hyvinvoinnista sekä yhdistystoiminnan haasteista ja ajankohtaisista asioista
mahdollistaa yhteiskehittämisen
mahdollistaa koulutuksia yhdistyksille

Tilat ja avustukset

Yhdistystoimintaa tukeva Uusikaupunki

yhdenmukaistaa tila- ja avustuskäytännöt ja toteuttaa tasa-arvoisuutta hakijoiden kohtelussa
tarjoaa järjestöjen käyttöön maksuttomia ja kohtuuhintaisia tiloja
maksaa yhdistyksille avustuksia toiminnan ja/tai palvelujen tukemiseksi
– kannustaen erityisesti kaupunkistrategiaa toteuttavia hankkeita

Yhdistystoiminnasta viestiminen

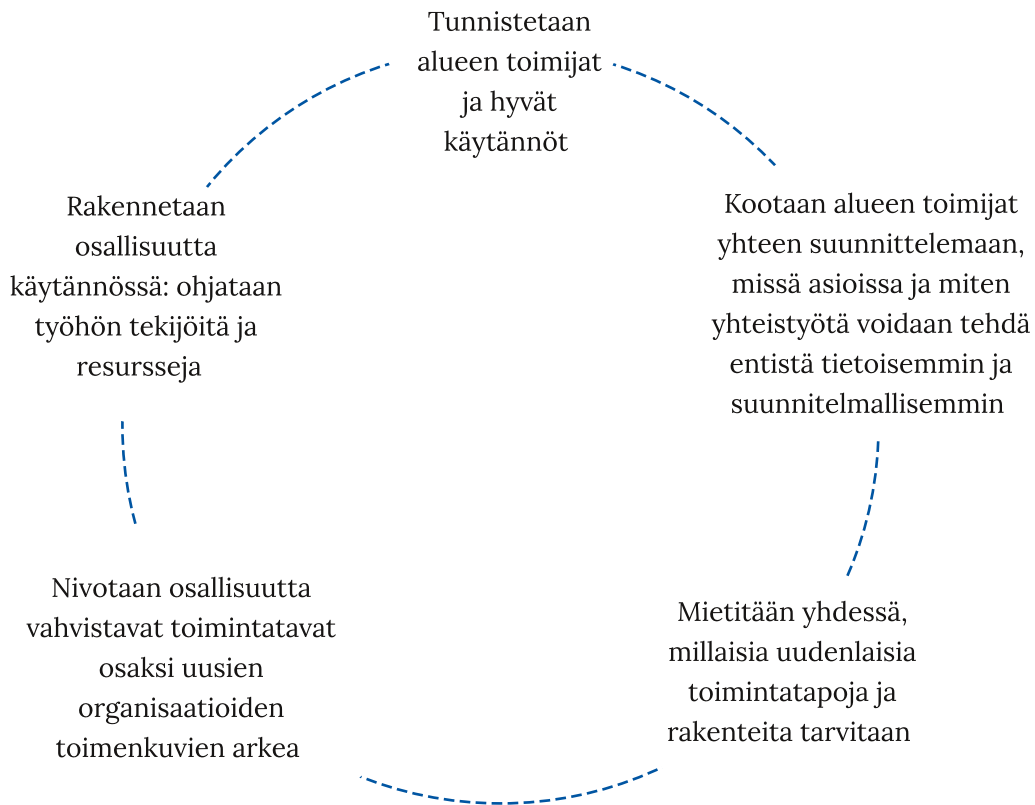
Yhdistystoiminnasta viestivä Uusikaupunki mahdollistaa asukkaidensa osallistumisen ja koordinoi osaltaan yhteistyötä

pitämällä yllä toimintakalenteria ja vuosikelloa
pitämällä yllä yhdistysyhteystietoja
tiedottamalla toiminnasta ja tapahtumista
hyödyntämällä digi-alustoja ja applikaatioita muun muassa vapaaehtoistyön koordinaatiossa ja toiminnan suunnittelussa

Kokeillaan yhdessä - Yhdistyshautomo

Kokeilukulttuuria edistävä Uusikaupunki mahdollista uusia toimintatapoja ja rajojen ylittämistä

utkii yhdessä yhdistyskentän kanssa uudenlaisia ketteriä rahoitusmekanismeja
esim. innovaatio- tai ratkaisuraha, joukkorahoitus ja osallistava budjetointi
utkii yhdessä kuntalaisten, viranomaisten ja järjestöjen kanssa matalan kynnyksen avoimia kohtaamis- ja kokoontumispaikkoja sekä työtiloja

4. kaavio || Onnistumisen kehä - Muistilista & prosessi yhdistyksille ja kaupungille

Yhdistysohjelman kompassi

Uudenkaupungin yhdistysohjelmaa seurataan kerran vuodessa sitä varten järjestetyssä yhdistysfoorumissa, jonka Varsinais-Suomen Kylät ry sitoutuu järjestämään yhdessä Uudenkaupungin kaupungin kanssa.

Yhdistykset seuraavat lisäksi oman alansa toimenpiteiden toteutumista omissa kokoontumisissaan ja foorumeissaan.

Vastuu ohjelman toteuttamisesta on sekä kaupungilla että yhdistyksillä itsellään.

Osa toimenpidesuosituksista koskee toimijoiden välistä yhteistyötä, osalla kehitetään kunkin omaa toimintaa.

Olennaista ohjelman toteutumiselle on, että saman pöydän ääreen saadaan toimijoita yli sektorirajojen ja keskeisessä roolissa tulee olemaan palkattava yhdistysyhteyshenkilö.

Ohjelma toimii myös ideapankkina, josta toimijat voivat poimia itselleen sopivia toimenpiteitä.

Yhdistystoimijoita osallistava prosessi Kumppanuuksilla hyvää elämää -teematapahtumissa

- 28.11.2018 V-S:n järjestöyhteistyön tiekartta. Hyviä käytäntöjä kunta & yhdistykset. Neljäs sektori. Askelmerkkejä eteenpäin.
- 4.2.2019 Sivistys- ja hyvinvointikeskushanke SiHyn valmistelutilanne, keskustelua ja ideointia yhdistysnäkökulmasta.
- 4.4.2019 Yhdistysohjelma Uuteenkaupunkiin? Mitä yhdistysohjelma on ja mitä sillä tavoitellaan? Leader Ravakka yhdistysten apuna.
- 25.4.-13.5.2019 Webropol-kysely yhdistysten nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä yhdistyksille, johtoryhmälle/viranhaltijoille ja valtuutetuille.
- 18.9.2019 Oppiva yhteistyö. Tavoite: Uusikaupunki ja sen aktiiviset yhdistykset hyödyntävät muuttuvaa ja uudella tavalla vuorovaikutteisesta toimintaympäristöstä ja luovat yhteistä hyvinvointia.
- 24.10.2019 Osallisuutta kaikilla tasoilla. Tavoite: Kaupungilla ja yhdistyksillä on toimiva keskusteluyhteys. Yhdistykset ovat alansa ja alueensa asiantuntijoita ja siten Uudenkaupungin hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäjiä.
- 12.11.2019 Outo, uusi kaupunkimme 2030? Tavoite: Kaupunki ja yhdistykset toimivat tavoitteellisessa yhteistyössä strategisten päämäärien toteutumiseksi täydentäen toisiaan.
- 30.12.2019 – 12.1.2020 Lausuntokierros yhdistykset, johtoryhmä/viranhaltijat, valtuusto.